

EL DRET D'ACCÉS ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ AUDIOVISUAL

Document aprovat pel Ple del Fòrum d'entitats de persones usuàries de
l'audiovisual, en la sessió plenària del 13 de novembre de 2012

1. INTRODUCCIÓ

Aquest document es fonamenta en la cerca d'un ple reconeixement del **dret a comunicar** com a "dret inequívoc de totes les persones" (Alegre i O'Siochru 2006, 3). Es tracta d'una demanda adreçada a l'esfera política per tal que inclogui aquest dret de nova creació en el marc jurídic internacional. "Esta posición reconoce claramente que muchos de los actuales derechos humanos son componentes esenciales de este derecho, pero que un 'derecho a comunicar' explícito lo reforzaría tanto desde el punto de vista conceptual como real. Sin embargo, no se han expuesto completamente las especificidades de este derecho, la formulación exacta, la figura legal en que sería incorporado, etc." (Alegre i O'Siochru 2006, 3).¹ De manera complementària, el concepte **drets de la comunicació** aporta un tipus d'aplicació pràctica de la legislació actual per tal que –de forma conjunta– garanteixi tant el dret individual com també el dret col·lectiu a exercir tot tipus de comunicació social. Per tant, l'un i l'altre posen de manifest una necessitat i també una pràctica essencials a l'hora de viure en democràcia en el món contemporani.

La garantia plena del **dret a comunicar** i també dels **drets de la comunicació** persegueix l'objectiu d'"[...] asegurar la generación de un ciclo considerado, creativo y respetuoso de interacción entre las personas y los grupos en la sociedad, que respalde en la práctica el derecho de todos por igual a hacer que sus ideas sean expresadas, oídas, escuchadas, tenidas en cuenta y respondidas" (Alegre i O'Siochru 2006, 5).

En aquest sentit, s'ha fet una recerca documental i bibliogràfica molt exhaustiva per entendre què impedeix que tant el **dret a comunicar** com els **drets de la comunicació** encara no es tinguin en compte de forma expressa a Catalunya i, per extensió, també a la resta de l'Estat espanyol. L'ordenament jurídic

¹ "Derechos de la comunicación" [En línia]. <<http://vecam.org/article671.html>> [Consulta: 13 de juliol de 2012].

espanyol recull, en general, el **dret a comunicar** i els **drets de la comunicació** a l'apartat 1 de l'article 20 de la Constitució espanyola (CE): "Es reconeixen i es protegeixen els drets: a) A expressar i difondre lliurement els pensaments, les idees i les opinions mitjançant la paraula, l'escriptura o qualsevol altre mitjà de reproducció. b) A la producció i a la creació literària, artística, científica i tècnica. c) A la llibertat de càtedra. d) A comunicar o a rebre lliurement informació veraç per qualsevol mitjà de difusió [...]". Es parla, així mateix, de manera més específica, del dret d'accés als mitjans de comunicació a l'apartat 3 de l'article 20: "La llei regularà l'organització i el control parlamentari dels mitjans de comunicació social que depenguin de l'Estat o de qualsevol entitat pública i garantirà l'accés a aquests mitjans dels grups socials i polítics significatius, respectant el pluralisme de la societat i de les diferents llengües d'Espanya".

Malgrat aquests preceptes constitucionals, en el desenvolupament legislatiu que regula l'àmbit dels serveis de la comunicació audiovisual no hi ha cap menció expressa que prevegi de manera efectiva ni el reconeixement ni tampoc l'articulació de la participació social dins del sistema comunicatiu. Per tant, s'ha desplegat una interpretació força restrictiva dels manaments de la carta magna, tot afavorint el control institucional i/o comercial dels diversos mitjans.

2. CONSIDERACIONS PRÈVIES

A continuació **es defineixen els conceptes clau** que obren possibilitats a l'hora de promoure una interacció social més elevada mitjançant els serveis de comunicació audiovisual.

Dret d'accés

El document "Reunión sobre la autogestión, el acceso y la participación en materia de comunicación" (UNESCO - Belgrad, octubre de 1977)² estableix tres etapes de concreció en el desenvolupament de polítiques públiques que afavoreixin la interacció de la ciutadania mitjançant els serveis de comunicació audiovisual, sobretot en el sector de titularitat pública. En un primer estadi, apunta que l'**accés** als serveis de comunicació audiovisual es refereix a l'habilitat de la societat d'estar a prop dels centres emissors. Hi ha dos nivells de proximitat: el de l'elecció i el de la retroalimentació (*feedback*).

Dins del nivell d'elecció, s'hi inclouen tres qüestions complementàries: l'accés als continguts i a les diverses cadenes i les programacions que s'emeten en obert, l'accés a una àmplia gamma de programes diferents (varietat i diversitat) entre els quals pugui escollir el públic i l'accés a la transmissió d'aquells materials que sol·licitin les persones receptores. Pel que fa al *feedback*, l'accés implica una interacció entre els ens productors i el públic receptor de missatges, la participació directa de l'audiència durant la transmissió de programes, el dret de comentar i de criticar, i el contacte directe amb els procediments i les rutines de les instàncies d'administració i de direcció de les organitzacions de comunicació.

A partir de l'apartat 3 de l'article 20 esmentat, algunes lleis han recollit el que podria qualificar-se com a dret d'accés *actiu* de la societat civil organitzada (en tant que emissora i no en tant que receptora), és a dir, la participació a difondre missatges, referint-se sempre als mitjans de comunicació de titularitat pública i com a garantia de participació democràtica. Així, a escala estatal, l'article 24 de la Llei 4/1980, de 10 de gener, de l'Estatut de la ràdio i la televisió, parla de l'accés dels grups socials i polítics més representatius. A la pràctica, aquesta participació es va aplicar tan sols a partits polítics, sindicats i confessions religioses durant els gairebé trenta anys de vigència de la norma. L'article 17 de

² Informe final de l'organització de les Nacions Unides per a l'educació, la ciència i la cultura [versió en castellà] [En línia]. <<http://unesdoc.unesco.org/images/0003/000303/030337sb.pdf>> [Consulta: 13 de juliol de 2012].

la Llei 26/1984, de 19 de juliol, general per a la defensa de consumidors i usuaris recollia l'accés o la participació de les associacions de persones consumidores i altres grups o sectors interessats, que s'ha mantingut en el text de 2007³ actualment vigent.

Fins ara, i malgrat el mandat constitucional, el dret d'accés no ha estat desenvolupat legislativament més enllà d'encomanar als òrgans rectors dels mitjans de comunicació dependents de l'Estat que garanteixin que es pugui exercir. No existeix, per tant, un marc legislatiu general que determini què ha d'entendre's per grups socials i polítics significatius, ni on és el llindar del temps d'antena concedit que garanteixi la satisfacció efectiva del dret.

La Llei 17/2006, de 5 de juny, de la ràdio i la televisió de titularitat estatal⁴ (que deroga la Llei 4/1980) esmenta, en la seva exposició de motius, el dret d'accés com a part del criteri de servei públic que ha d'inspirar "l'activitat dels mitjans de comunicació de titularitat pública". L'accés dels "grups socials i polítics significatius" ha de quedar, doncs, "garantit" (apartat 1 de l'article 2) amb la finalitat de "promoure la participació democràtica" (lletra *d* de l'apartat 2 de l'article 3). Determinar el procediment per exercir el dret d'accés és competència del Consell d'Administració de la Corporació de RTVE (lletra *o* de l'apartat 4 de l'article 16), i informar sobre els criteris i les normes que garanteixin el dret d'accés dels grups socials significatius en funció de la seva rellevància social, representativitat i àmbit d'actuació forma part de les competències del Consell Assessor (lletra *b* de l'apartat 3 de l'article 23).

Més concretament, l'article 28 estableix que el dret d'accés a RTVE s'aplicarà de manera global (mitjançant la presència dels grups significatius en el conjunt de la programació) o directa (mitjançant espais específics), amb l'aportació de

³ Reial decret legislatiu 1/2007, de 16 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris i altres lleis complementàries. [En línia]. <<http://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2007-20555>> [Consulta: 21 de novembre de 2012].

⁴ Llei 17/2006, de 5 de juny, de la ràdio i la televisió de titularitat estatal [En línia]. <<http://boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2006-9958>> [Consulta: 21 de novembre de 2012].

recursos tècnics i humans per part de les societats de la Corporació, i s'hi anuncien unes “directrius” per exercir el dret d'accés.

La Llei 7/2006 estableix, finalment, els terminis per a les directrius (disposició addicional quarta) i el Reglament (disposició transitòria sisena) del dret d'accés, aprovats el 2007, als quals ens referirem en un altre apartat d'aquest document.

En la mateixa línia, el primer Mandat-marc de la Corporació RTVE, aprovat pel Parlament espanyol el desembre de 2007, reitera l'obligació de garantir l'accés dels grups socials i polítics significatius per tal de contribuir a fomentar el pluralisme, el debat democràtic, l'esperit crític i la participació ciutadana (article 7), tot reproduint, en l'article 27, el que ja estableix la Llei 17/2006 sobre la fixació del dret d'accés.

Amb posterioritat, la Llei 8/2009, de 28 d'agost, de finançament de la Corporació de Ràdio i Televisió Espanyola⁵ recull un seguit d'obligacions addicionals de servei públic per a la Corporación, com ara dedicar, si més no, “dotze hores setmanals en horari no residual entre els seus diferents canals de la ràdio i de la televisió a emetre programes i presència en els serveis interactius en què es doni accés als grups polítics, sindicals i socials” (lletra a de l'apartat 1 de l'article 9). Apunta també que el Consell Estatal de Mitjans Audiovisuals (CEMA) serà l'encarregat de controlar el compliment d'aquest precepte i de tota la regulació i la normativa específiques respecte d'aquest àmbit, tant pel que fa a horaris com a continguts. Internament, la Corporación RTVE ha de designar un responsable perquè realitzi aquesta tasca a través de l'Oficina del Defensor del Teleespectador, l'Oient i l'Usuari de Mitjans Interactius, o de qui consideri oportú el seu Consell d'Administració.

Aquesta referència anticipada a l'autoritat audiovisual pren cos a la lletra *i* de l'article 47 de la Llei 7/2010, de 31 de març, general de la comunicació

⁵ Llei 8/2009, de 28 d'agost, de finançament de la Corporació de RTVE [En línia]. <<http://boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2009-13988>> [Consulta: 21 de novembre de 2012].

audiovisual. Aquesta norma estableix que, entre les funcions del futur CEMA,⁶ hi ha la de "vigilar el compliment de la missió de servei dels prestadors del servei públic de comunicació audiovisual i l'adequació dels recursos públics assignats per a això". I el dret d'accés és, com hem dit, un dels components de la missió de servei públic.⁷

De forma provisional, l'any 2007, la CRTVE va aprovar el Reglament⁸ del dret d'accés per avaluar semestralment el seguiment de la presència i de la participació dels grups socials i polítics significatius en la programació general i els programes específics. A partir d'aleshores, els grups que consideren que no han tingut prou presència en la programació general de TVE i de RNE, o bé en la programació destinada a les organitzacions socials, poden presentar una sol·licitud per exercir el dret d'accés. L'obertura del termini corresponent s'anuncia mitjançant la pàgina web.⁹

Cal assenyalar, com a part del dret d'accés, la presència de la societat civil al Consell Assessor de RTVE (reproduïda als estatuts de bona part de les televisions autonòmiques) i al comitè consultiu previst pel CEMA com "l'òrgan de participació ciutadana i d'assessorament del Consell Estatal de Mitjans Audiovisuals". En aquest cas, d'acord amb l'apartat 2 de l'article 51 de la Llei 7/2010, de 31 de març, general de la comunicació audiovisual, s'estableix una representació de les associacions de defensa de les persones usuàries dels serveis de comunicació audiovisual, amb representació acreditada en l'àmbit estatal, així com del Consell de Consumidors i Usuaris.

⁶ Llei 7/2010, de 31 de març, general de la comunicació audiovisual. [En línia] <<http://boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2010-5292>>. [Consulta: 21 de novembre de 2012].

⁷ Cal tenir present que, en el moment de tancar aquest document està pendent d'aprovació el projecte de llei estatal de creació de la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència (CNMC), el qual prevé l'extinció del mai no creat CEMA i la assumptió de les seves competències per la CNMC i en algú cas pel Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme.

⁸ Reglament del dret d'accés de la Corporació RTVE [En línia]. <http://www.rtve.es/archivos/70-4362-FICHERO/REGLAMENTO_ACCESO.pdf> [Consulta: 13 de juliol de 2012].

⁹ "Derecho de acceso" [En línia]. <<http://www.rtve.es/?go=111b735a516af85c803e604f4546adce4c9885a8e53805c69ad49e29577ac993aa2a0658da481224a699055535e6bf81594846cba88d556454527257c1c0f86580222b8e0031b75d>> [Consulta: 13 de juliol de 2012].

Pel que fa a Catalunya, els articles 26 i 32 de la Llei 22/2005¹⁰ recullen la missió de servei públic audiovisual de competència de la Generalitat i d'àmbit local, respectivament. Aquest articulat recull els principis del dret d'accés, però ni tan sols esmenta ni estableix mecanismes clars per exercir-lo des de la societat civil organitzada.

A banda del que s'esmenta, cal tenir present, pel que fa al servei públic audiovisual local, la previsió que conté l'apartat 4 de l'article 33 de la Llei 22/2005: “[...] En la gestió del servei públic de comunicació audiovisual d'àmbit local, cal garantir, d'acord amb el contracte programa, la participació dels grups socials i polítics més representatius dins el territori corresponent, i també de les entitats sense ànim de lucre del mateix territori, per mitjà de la seva integració en un consell de naturalesa consultiva i assessora, i d'acord amb el que estableixi el reglament d'organització i funcionament. [...]”.

A més, l'article 16 de la Llei 11/2007 de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) regula el contingut del contracte programa i estableix els criteris per garantir el dret d'accés als grups polítics i socials significatius, així com la distribució entre aquests grups. L'article 25 preveu que l'ordenació dels espais de ràdio i de televisió “s'ha de fer de manera que hi puguin accedir els grups socials i polítics més significatius. Amb aquesta finalitat, la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals ha de tenir en compte els criteris objectius de la representació parlamentària; la implantació política, sindical, social i cultural, i l'àmbit territorial d'actuació; les indicacions del Consell Assessor de Continguts i de Programació, i les recomanacions que el Consell de l'Audiovisual de Catalunya hagi establert sobre aquest tema”.

Igualment, l'article 16 estableix l'existència d'un Consell Assessor de Continguts i de Programació, en el qual cal assegurar la presència de representants de, com a mínim, els sectors professionals, els sectors educatius

¹⁰ Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya [En línia]. <http://www20.gencat.cat/portal/site/portaljuridic/menuitem.d15a4e5dfb99396dc366ec10b0c0e1a0/?vgnextoid=b85297b5a87d6210VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=b85297b5a87d6210VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default&action=fitxa&documentId=440333&newLang=ca_ES> [Consulta: 21 de novembre de 2012].

i les associacions cíviques, culturals i d'usuaris.¹¹ Malgrat això, no es disposa de garanties suficients d'accessibilitat a la representació per part de la societat civil organitzada catalana.

L'article 4 de la Llei 7/2010, de 31 de març, general de la comunicació audiovisual estableix com a part dels anomenats "drets del públic" el dret a rebre una comunicació audiovisual plural: "Totes les persones tenen el dret que la comunicació audiovisual es presti a través d'una pluralitat de mitjans, tant públics, comercials com comunitaris, que reflecteixin el pluralisme ideològic, polític i cultural de la societat. A més, totes les persones tenen el dret que la comunicació audiovisual es presti a través d'una diversitat de fonts i de continguts, i a l'existència de diferents àmbits de cobertura, d'acord amb l'organització territorial de l'Estat. Aquesta prestació plural ha d'assegurar una comunicació audiovisual la programació de la qual inclogui diferents gèneres i atengui els diversos interessos de la societat, especialment quan es realitzi a través de prestadors de titularitat pública."

El preàmbul que defineix els continguts del títol IV de la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya estableix que el **pluralisme** està garantit per "la diversitat en l'oferta dels serveis de comunicació audiovisual i, per tant, l'existència d'una pluralitat de mitjans de comunicació autònoms que posen a la disposició del públic una oferta de continguts audiovisuals diversa". En l'entorn digital, la preservació del **pluralisme** dels mitjans de comunicació depèn sobretot d'un accés a serveis comunicatius prou diversificats. S'estableixen unes obligacions clarament diferenciades entre els prestadors de serveis públics i privats.

L'article 5 de la mateixa Llei 22/2005 assenyala que el **pluralisme** és una condició essencial per al compliment de la llibertat d'expressió, d'informació i de comunicació, i garanteix la lliure formació de l'opinió pública i la diversitat i la

¹¹ Llei 11/2007, d'11 d'octubre, de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals [En línia]. <http://www20.gencat.cat/portal/site/portaljuridic/menuitem.d15a4e5dfb99396dc366ec10b0c0e1a0/?vgnextoid=b85297b5a87d6210VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnextchannel=b85297b5a87d6210VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnextfmt=default&action=fitxa&documentId=415418&newLang=ca_ES> [Consulta: 21 de novembre de 2012].

cohesió socials. Per tant, una de les missions del servei públic audiovisual de la Generalitat, entre d'altres, és difondre l'activitat del Parlament, dels grups parlamentaris, de les organitzacions polítiques i socials, i dels agents socials de Catalunya.

A excepció dels articles 70 i 71, que defineixen els serveis de comunicació audiovisual sense ànim de lucre, la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya no preveu cap via de **participació social** ni tampoc no estableix com s'ha de portar a terme l'**accés dels grups socials i polítics significatius** als mitjans de comunicació social. Gairebé tot l'entramat participatiu que hauria de protagonitzar la ciutadania s'esvaeix entorn de la garantia del **pluralisme**.

De resultes de tot plegat, les dues lleis (l'estatal i l'autonòmica) que ordenen el sistema de comunicació audiovisual en la societat del coneixement determinen que les autoritats reguladores del sector es facin càrrec d'assegurar el **pluralisme** en tots els sentits. Així mateix, hi ha un compromís ferm de les ràdios i de les televisions públiques per respectar-ho. La guia editorial de la CCMA de 2010 defineix el pluralisme com "la capacitat dels mitjans de comunicació de representar un reflex fidel de la societat en tots els àmbits que la integren".

El concepte de **pluralisme** s'està perfilant com el gran substitut en l'exercici de la **participació social** dins dels serveis de comunicació audiovisual de titularitat pública. La gran diferència entre una terminologia i l'altra és que el **pluralisme** es postula com la diversitat en l'oferta de continguts i en la representativitat política i social. Per tant, la pluralitat està garantida, d'una banda, per l'acció de l'autoritat reguladora de l'audiovisual i, de l'altra, per l'exercici de la independència professional. No incorpora la idea d'accés i, encara menys, de presa de decisions per part de la ciutadania i de les organitzacions socials en la creació i la producció dels continguts audiovisuals.

Participació social

Sempre segons el document “Reunión sobre la autogestión, el acceso y la participación en materia de comunicación” (UNESCO - Belgrad, octubre de 1977), un segon estadi de democràcia comunicativa seria la **participació**. La participació implica que la societat (individualment o per col·lectius) s’involucri en la producció i en la direcció dels serveis de comunicació en tres línies d’acció prioritàries:

- Producció, o sigui, amb la intenció de produir programes i d’obtenir suport professional que pugui oferir facilitats tècniques i recursos de producció.
- Presa de decisions sobre la programació: contingut i durada, a més d’horaris, i també en relació amb la gestió, l’administració i el finançament dels serveis de comunicació audiovisual.
- Planificació, o sigui, en la formulació de plans i de polítiques per part dels organismes i de les empreses de comunicació, i també en l’establiment dels plans nacionals, regionals i locals de comunicació.

És a dir, no es tracta que la societat s’organitzi només per crear i gestionar uns serveis propis de comunicació,¹² sinó per participar en els canals de difusió i de producció ja existents, de forma especial, en els de titularitat pública. La **participació** suposa un nivell elevat d’implicació per part de la ciutadania en el dia a dia dels serveis de la comunicació audiovisual. Això inclou que es pugui involucrar, de forma directa, en els processos de producció, però també en la gestió i la planificació dels sistemes de comunicació.

L’esperit d’aquesta definició queda recollit, a grans trets, en el **dret d’accés** als serveis de comunicació audiovisual de titularitat pública, en compliment del mandat constitucional. Però cal abordar un debat ampli i profund sobre la significació i les implicacions reals del terme **participació**¹³ en relació amb els

¹² Això seria el *principi d’autogestió*, concepte que es definirà en el proper apartat.

¹³ Des d’un punt de vista teòric, *participar* és la capacitat de les persones d’influir en les decisions d’aquells temes que els afecten, i no tan sols opinar.

grups socials, per tal de no caure en interpretacions de caire reduccionista. És a dir, per ara, en cap cas no s'obren vies que possibilitin una intervenció social en la creació dels continguts essencials d'un servei de comunicació audiovisual determinat i, encara menys, de participació directa en la presa de decisions.

La complexitat de gestió del fenomen de la **participació social** (sobretot quan demana sistemes organitzatius més enllà de la representativitat i de nivells elevats d'interacció entre persones i col·lectius diversos), unida als forts interessos que acompanyen la "consolidació" dels sistemes de democràcia representativa, ara per ara bloquegen una experimentació real de dinàmiques participatives que siguin prou flexibles i efectives. Aquestes són dues de les possibles causes de l'adaptabilitat escassa del sistema de comunicació audiovisual català, i també de l'espanyol, al nou context mediàtic que es perfila amb el ple establiment de la societat del coneixement.

Les normatives estatal i autonòmica de la comunicació audiovisual no estableixen el dret a participar en l'elaboració dels continguts dels diversos mitjans de comunicació de titularitat pública. Aquesta llacuna es produeix en un moment en què les tecnologies possibiliten una interactivitat plena, en què s'ha realitzat l'apagada analògica a la televisió, i tant els individus com els col·lectius socials poden produir qualsevol contingut audiovisual i difondre'l per internet. Malgrat aquest context, la legislació circumscriu l'acció realment participativa de la ciutadania gairebé exclusivament als serveis de comunicació comunitària, un àmbit que ambdues legislacions reconeixen, però del qual no arriben a garantir-ne l'existència.

En canvi, cada cop estan més en voga els mecanismes que fomenten la pseudoparticipació, o sigui, tot tipus de consultes, d'enquestes, de debats i tertúlies, i d'expressions d'opinió adreçades a la participació de l'audiència. En lloc de possibilitar una participació de qualitat, que generi estats d'opinió i afavoreixi una presa de posició de manera fonamentada, es tendeix a crear un miratge participatiu basat, massa sovint, en la confrontació social. La proliferació d'espais i de tècniques que incideixen especialment en la participació subjectiva, com ara els fòrums oberts a través de les xarxes

socials, els SMS i els correus electrònics, obre vies d'accés a la ciutadania, però d'una manera molt difuminada i encobrint el debat real.

Autogestió

Com a últim i tercer estadi, el text "Reunión sobre la autogestión, el acceso y la participación en materia de comunicación" (UNESCO - Belgrad, octubre de 1977) esmenta l'**autogestió directa** com a instrument per configurar un entorn mediàtic que prevegi l'existència i la pervivència de serveis de comunicació comunitària. En aquestes experiències comunicatives, la presa de decisions resideix absolutament en la societat civil organitzada.

Es tracta de la fórmula que postula més autonomia en relació amb els poders polítics i econòmics establerts i, per tant, que garanteix un grau de participació i d'acció directa més elevats dins de l'àmbit de la comunicació audiovisual. Fins fa ben poc, en la legislació catalana, i també en l'espanyola, hi ha hagut un gran buit de reconeixement de la comunicació comunitària. Les experiències comunicatives del **tercer sector audiovisual** han hagut de subsistir en una situació d'alegalitat, sota amenaces continuades de precinte i de tancament. Aquesta terminologia ha anat agafant força per referir-se al sector comunicatiu que ni és de titularitat "publicoinstitucional" ni tampoc "privadocomercial", sinó que resideix directament en la iniciativa ciutadana. És un terme que resulta molt útil per fer veure les tres (i no dues) possibilitats ben diferenciades que hi ha per gestionar els serveis de comunicació audiovisual.

En les dues darreres legislatures s'ha realitzat un tímid intent per omplir aquest buit del sistema comunicatiu audiovisual. D'una banda, existeix un projecte de decret¹⁴ que despleguen els articles 70 i 71¹⁵ de la Llei 22/2005 i hauria de permetre aplicar-los. De l'altra, l'article 32 de la Llei 7/2010 fa un reconeixement

¹⁴ Es va sotmetre a informació pública el dijous 29 de juliol de 2010, durant un període de 20 dies hàbils a comptar de l'endemà de la publicació de l'edicta [En línia]. Disponible a: <http://www20.gencat.cat/docs/CulturaDepartament/MC/SMC/Documents/Arxius/Decret%20%20serveis%20de%20comunicaci%C3%B3%20audiovisuals%20sense%20%C3%A0nim%20de%20lucre%2021_6_2010.pdf> [Consulta: 13 de juliol de 2012].

¹⁵ Dins del capítol VI "Serveis de comunicació audiovisual sense ànim de lucre", l'article 70 es refereix a la reserva d'espai públic de comunicació, i l'article 71 es dedica a mesures de foment.

explícit de l'àmbit comunicatiu comunitari sense ànim de lucre, i també hi ha un projecte de reglament per desplegar aquest article.¹⁶

De forma complementària, es podria haver donat el cas que aquesta dinàmica de funcionament de l'autogestió s'apliqués en alguns canals i en franges horàries concretes dels serveis públics de difusió de continguts audiovisuals. Sobretot és una possibilitat que cal tenir en compte davant l'eclosió de programacions que facilita la TDT. Aleshores, la societat podria exercir la presa de decisions conjuntament amb els organismes que gestionen aquests mitjans de comunicació i, com a conseqüència, es trobaria completament involucrada en la formulació de les línies polítiques i també dels plans per a la creació, la producció, la realització, la programació i la difusió d'uns continguts i d'uns formats determinats.

3. PROCEDIMENTS PER EXERCIR EL DRET D'ACCÉS

QUI POT EXERCIR EL DRET D'ACCÉS

Els anomenats **grups socials i polítics significatius** són els subjectes que tenen reconegut el dret d'accés als diferents serveis de comunicació social de titularitat pública, segons el mandat de l'apartat 3 de l'article 20 de la Constitució espanyola. Aquesta garantia s'ha anat recollint en les legislacions generals i també en les més específiques sobre comunicació audiovisual, tant estatals com autonòmiques, però d'una manera força diluïda.

En cap cas no s'ha desenvolupat una definició àmplia i inclusiva de quins són aquests **grups socials i polítics significatius**. De forma efectiva, no s'ha arribat gaire més enllà d'incloure-hi els partits polítics amb representació parlamentària, algunes confessions religioses i les dues grans centrals sindicals. En canvi, aquest principi hauria de servir per garantir la pluralitat social i l'equitat en la llibertat d'expressió, dues qüestions fonamentals per promoure una cultura democràtica participativa i la interacció de la ciutadania a

¹⁶ Document consultable a la pàgina web de la Red de Medios Comunitarios [En línia]. <<http://legal.medioscomunitarios.net/archives/427>> [Consulta: 13 de juliol de 2012].

través del sistema públic de comunicació audiovisual. “Es una de las pocas vías de apertura en un sistema político que tiende al cierre y la automática retroalimentación en bucle: los que están, seguirán estando, con escasa renovación y, por lo tanto, cercenando relativamente el propio pluralismo político” (Callejo 2008, 108).

Malgrat la transcendència, com a exercici efectiu de la democràcia, que hauria de tenir el **dret d'accés** com a via de participació social en un sistema polític de concurrència electoral, no és així ni en el desenvolupament de la normativa ni tampoc en les pràctiques per aplicar-la. Quan la consulta a la ciutadania es fa cada quatre anys, aquest fonament jurídic resulta molt útil per promoure tant el pluralisme com la cohesió social de forma permanent, tot generant vies de diàleg.

També destaca que, històricament, a l'Estat espanyol (a diferència de la resta de països de l'Europa occidental),¹⁷ el **dret d'accés** s'ha interpretat com un simple dret a opinar o bé a ser representat en els programes i en els continguts, de la mà dels i de les professionals de la comunicació. No hi ha hagut experiències reals de participació en la producció audiovisual per part dels diversos grups socials i polítics. Com a resultat d'aquesta dinàmica, només alguns col·lectius¹⁸ disposen d'espais “propis” i de facilitats tècniques per produir-los a les emissores de televisió i de ràdio públiques.

COM ES POT EXERCIR EL DRET D'ACCÉS: EL CAS DE LA CRTVE

Tal com ja havien assenyalat, l'any 2007, la CRTVE va aprovar les directrius del Reglament¹⁹ del dret d'accés per avaluar semestralment el seguiment de la

¹⁷ COSTA, P. O. (1986). *La crisis de la televisión pública*. Barcelona: Paidós, p. 151-155.

¹⁸ A la televisió pública, hi tenen actualment programes propis algunes confessions religioses, les dues grans centrals sindicals (per exemple, CCOO i UGT a TVC) i el món de les ONG, a través de microespais (*En la 2* de TVE), de programes específics (*Acción directa* de TVE) o bé de finestres estiuenques (*Una altra mirada* de TVC).

¹⁹ “Derecho de acceso de RTVE” [En línia] <<http://www.rtve.es/rtve/derecho-acceso/>> [Consulta: 21 de novembre de 2012]

presència i de la participació dels grups socials i polítics significatius en la programació general i els programes específics. A partir d'aleshores, els grups que consideren que no han tingut prou presència en la programació general de TVE i de RNE, o bé en la programació destinada a les organitzacions socials, poden presentar una sol·licitud per exercir el dret d'accés. L'obertura del termini corresponent s'anuncia mitjançant la pàgina web.

El dret d'accés es va desenvolupant a la CRTVE mitjançant la presència de grups polítics i socials en diversos espais, o bé a través de la cessió gratuïta d'espais específics a determinats col·lectius socials, per mitjà dels quals poden fer arribar a la societat les seves opinions o idees. Hi ha els mecanismes establerts però sense garanties suficients.

La producció dels espais cedits ha de complir amb criteris professionals, de qualitat de producció, divulgatius i interessants per a un sector ampli del públic. La CRTVE ha de garantir aquests mínims. Els i les professionals de la CRTVE encarregats d'elaborar continguts d'accés han de treballar en col·laboració amb els col·lectius socials per tal de coordinar els criteris professionals i les finalitats socials perseguides. Per la condició que té de servei públic, els costos derivats d'exercir el dret d'accés han de ser sufragats amb finançament públic estatal. L'exercici efectiu del dret d'accés es preveu quan s'estableix, com ja havíem assenyalat, que "la CRTVE garantirà la disponibilitat dels mitjans tècnics i humans necessaris per a la realització dels espais per a l'exercici del dret d'accés".²⁰ Estableix dedicar-hi almenys dotze hores setmanals entre tots els canals de ràdio i TV.²¹

²⁰ Apartat 3 de l'article 28 de la Llei 17/2006, de 5 de juny, de la ràdio i la televisió de titularitat estatal [En línia]. <<http://boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2006-9958>> [Consulta: 21 de novembre de 2012].

²¹ Lletre a de l'apartat 1 de l'article 9 de la Llei 8/2009, de 28 d'agost, de finançament de la Corporación RTVE [En línia]. <<http://boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2009-13988>> [Consulta: 21 de novembre de 2012].

A la legislació estatal, hi trobem que forma part de les competències del Consell d'Administració de la CRTVE determinar el procediment intern aplicable per la CRTVE per exercir el dret d'accés.²²

Per això, mitjançant les directrius²³ bàsiques del dret d'accés de la CRTVE, es confirma que estan legitimats per exercir el dret d'accés "aquells grups socials i polítics significatius" que acreditin personalitat jurídica i representativitat social:

- Que estiguin vàlidament constituïts i gaudeixin de personalitat jurídica.
- Que siguin significatius.

A l'hora de determinar el grau de significació o d'implantació social, s'atendran un seguit de criteris, que varien en funció del tipus de grup de què es tracti. Es tindran en compte com a criteris prioritaris el nombre demostrat de membres, la declaració d'utilitat pública, i la pertinença a consells i federacions d'àmbit estatal i autonòmic. Juntament amb aquests criteris prioritaris, se'n podran considerar d'altres de complementaris, com ara el nombre de projectes finançats per part de l'Administració pública.

El temps concedit per exercir el dret d'accés dels grups polítics i socials significatius ha de ser proporcional a l'arrelament, la implantació o el reconeixement social. La inserció concreta dins de la programació dels espais propis referits al dret d'accés correspondrà a les direccions de TVE i de RNE. El dret d'accés és d'àmbit estatal i autonòmic, amb atenció a les "diverses llengües i cultures d'Espanya", pensant en les comunitats autònomes en què hi ha una programació territorial específica. L'exercici d'aquest dret s'estableix mitjançant la doble modalitat que recull la Llei 17/2006, determinada per a cada cas per part de la CRTVE:

²² Lletres o de l'apartat 4 de l'article 16 de la Llei 17/2006, de 5 de juny, de la ràdio i la televisió de titularitat estatal [En línia]. <<http://boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2006-9958>> [Consulta: 21 de novembre de 2012]

²³ Directrius bàsiques del dret d'accés de la Corporación RTVE [En línia]. <http://www.rtve.es/archivos/70-4361-FICHERO/DIRECTRICES_ACCESO.pdf> [Consulta: 13 de juliol de 2012].

- De manera global, mitjançant la participació dels grups socials i polítics significatius, com a fonts i portadors d'informació i d'opinió, en el conjunt de la programació de la CRTVE.

- De manera directa, mitjançant espais específics a la ràdio i la televisió amb formats diversos, temps i horaris específics, fixats pel Consell d'Administració de la Corporació, un cop escoltat el Consell Assessor i d'acord amb tot el que estableix la legislació general audiovisual.

Els col·lectius poden contractar, al seu càrrec, una part o la totalitat dels seus espais a productores externes. Així estan fora de perill del dret de la CRTVE a rebutjar el producte final quan no s'ajusti als criteris professionals i els estàndards de qualitat fixats per part de la Corporació. Per garantir que aquest exercici sigui legítim, la CRTVE coneixerà, amb caràcter previ a difondre'ls, els continguts proposats pels grups, i es reservarà el dret a no difondre els que siguin contraris als valors i als principis constitucionals, o que vulnerin els drets fonamentals de tercers.

EL CAS DE CATALUNYA

En canvi, la legislació catalana sobre comunicació audiovisual no inclou cap referència específica sobre el desplegament del dret d'accés, ni la Llei 22/2005, de la comunicació audiovisual de Catalunya, ni tampoc el Llibre d'estil de la CCMA. Això fa que ni la televisió ni la ràdio autonòmiques no tinguin uns mecanismes d'accés establerts per promoure i desenvolupar aquest dret. Ara bé, alguns grups socials considerats significatius van aconseguir, i encara mantenen, una finestra a TVC: les dues grans centrals sindicals (CCOO i UGT) disposen d'un espai mensual en format reportatge de 15 minuts, aproximadament, a les 00.30 hores, la matinada del dilluns. Es tracta d'un espai residual a la segona cadena de TVC. El prestador del servei de televisió posa a disposició dels sindicats, durant un matí, un equip tècnic per tal de fer-ne el rodatge i s'encarrega del muntatge, mentre que les organitzacions en determinen el tema (<http://www.ccoo.cat/aspnet/tv3.aspx> i <http://www.canalugt.tv/arxiu/?cat=6>). L'Església catòlica (*Signes dels temps*, <http://www.tv3.cat/signesdelstemps/programa>) i l'Església evangèlica també hi

tenen reconegut l'accés. No obstant això, sembla que la televisió pública catalana ha optat per fomentar la transversalitat en la representació dels grups socials i polítics significatius.

A la ràdio, les emissores de proximitat donen veu a col·lectius i a entitats dels seus municipis. El Consorci de Comunicació Local (<http://www.ccl.es/>) i la Federació de Ràdios Locals de Catalunya (<http://www.radiolocal.cat/federacio>) agrupen un centenar i mig d'emissores de titularitat municipal o d'associacions culturals.

Concebudes com un servei públic que promou la pluralitat i la cohesió ciutadana, no existeix cap reglamentació, però, que en reguli la cessió d'espais; per tant, depèn exclusivament de la sensibilitat dels responsables de cada emissora i dels mitjans tècnics amb què compten per treballar amb els agents socials.

Vegeu l'annex del document "Exemples d'emissores i televisions".

4. DEFINICIÓ DELS CONCEPTES CLAU

Sobre la base de tota la recerca documental i de la reflexió portades a terme, proposem una definició dels quatre conceptes clau que estructuraran tant el compliment del dret d'accés dels grups socials significatius com la participació de la societat civil en els serveis de comunicació audiovisual, especialment a les ràdios i a les televisions de titularitat pública. Així mateix, els classifiquem en una gradació de menor a major grau d'implicació per part de la ciutadania, és a dir, establim una ordenació de coresponsabilitat creixent entre la societat civil i els ens responsables de la gestió i la direcció dels mitjans audiovisuals públics.

Pluralisme

El pluralisme significa respectar les diferents sensibilitats que existeixen a les societats en matèria política, religiosa, social, cultural... En l'àmbit mediàtic, es tracta d'un principi democràtic que s'ha de garantir en totes les emissions, les

programacions i també en el tractament de la informació, en l'entreteniment, etc. No es tracta d'un criteri específic de la titularitat pública, sinó de compliment obligatori per part de tots els prestadors de serveis.

Aquest precepte s'ha anat incorporant progressivament a la legislació sobre comunicació audiovisual espanyola i també europea. A grans trets, es tradueix a garantir la presència dels diversos grups socials i polítics d'una comunitat de referència en les programacions dels serveis de comunicació audiovisual públics que hi operen. El grau de presència s'acostuma a adjudicar de manera directament proporcional a la significació sociopolítica que tingui cada grup en qüestió, o bé per millorar la visibilitat dels col·lectius més invisibles. Per tant, el pluralisme se circumscriu al criteri de la representació d'actors polítics i no polítics en la informació i la resta de la programació de la ràdio i de la televisió.

Dret d'accés

Segons la Constitució espanyola, els serveis de comunicació audiovisual públics han de garantir el dret d'accés dels grups socials i polítics significatius. Aquest dret té dues línies d'aplicació complementàries: l'adjudicació de finestres pròpies per als col·lectius socialment més rellevants i l'aplicació d'una política transversal que vetlli per una concurrència participativa dels diversos grups socials i polítics de cada territori de referència en la conformació de les programacions de ràdio i de televisió de les cadenes públiques.

La posada en pràctica d'aquest dret requereix que s'estableixin uns mecanismes d'accés clars i oberts. La presa de decisions i la gestió de quins grups socials i polítics tenen dret d'accés hauria de recaure en organismes reguladors dels mitjans audiovisuals i en consells assessors independents de les direccions de les corporacions dels mitjans, amb una forta participació de la societat civil organitzada.

Ara bé, en la legislació sobre comunicació audiovisual també es denomina *dret d'accés* la potestat de la ciutadania de rebre la programació que emet cada ràdio i televisió en les millors condicions tècniques. Aquest concepte també es fa servir per facilitar que les persones amb capacitats diferents puguin accedir a

les programacions. Això no ha de fer obviar el fet que el dret d'accés serveixi, sobretot, per articular una presència activa dels grups socials i de la ciutadania en general en el conjunt de programes que configuren l'oferta de les ràdios i de les televisions.

Participació social

Aquest terme és el gran absent tant en el desenvolupament concret del dret d'accés com en les pràctiques de "participació" que porten a terme els serveis de comunicació audiovisual de titularitat pública. La garantia d'una participació social ha d'abraçar tant els processos de producció de determinats programes com també la presa de decisions sobre la programació (continguts, horaris i durades), i la planificació a mitjà i a llarg termini de les corporacions públiques. En canvi, tan sols està assegurada la possibilitat d'exercir el dret a opinar sobre la programació que arriba, en obert, com a oferta.

En lloc d'obrir tot un ventall de possibilitats, la legislació audiovisual actual només esmenta que la ciutadania té dret a participar en els programes –que així ho requereixin– d'una cadena televisiva o d'una emissora de ràdio. A més, no hi ha mecanismes que vetllin perquè aquesta participació pugui produir-se en unes condicions òptimes i amb prou garanties per part de qui hi participa o bé hi aporta la seva acció participativa (SMS, correus electrònics, contestadors, xarxes socials, etc.). Els mecanismes establerts haurien de ser transparents, i les persones usuàries haurien de conèixer-los bé i sentir-se facultades a exercir-los.

Autogestió

El concepte es refereix a la potestat de la ciutadania, com a societat civil organitzada, de desplegar serveis de comunicació audiovisual de caire públic d'una manera autònoma, independentment dels grups polítics –institucionals o privats– comercials existents. Es tracta d'un dret que pot abraçar tant la totalitat d'un servei de comunicació com una franja de la programació específica, o fins i tot un espai televisiu o radiofònic determinat.

La legislació en comunicació audiovisual de Catalunya i el conjunt de l'Estat espanyol ha reconegut finalment l'autogestió i la garantia d'existència de la comunicació comunitària, però encara no estan aprovats els reglaments específics que han de garantir el funcionament i la pervivència del tercer sector audiovisual.

Els serveis de comunicació audiovisual públics resulten molt útils per millorar el ple coneixement de la societat a la qual s'adrecen i per garantir la preservació tant de l'interès general com d'una mirada enriquidora i complexa envers la realitat social. Però, sobretot, són una eina clau per generar un procés de diàleg constant. Per tant, són claus per mostrar la riquesa de punts de vista d'una societat i disposar de dinàmiques obertes de presa de decisions per part de la ciutadania.

RECOMANACIONS

Consideracions generals

Aquestes recomanacions es refereixen a diversos nivells de col·laboració i d'implicació:

- La garantia del pluralisme
- El dret d'accés en sentit estRICTE
- La participació social
- L'autogestió

Per tant, convé no confondre una cosa amb l'altra ni pensar que n'hi ha prou amb posar èmfasi a garantir més pluralisme en els mitjans de comunicació i amb preveure també les altres qüestions, quan realment no n'hi ha prou.

Com a valor primigeni, creiem que cal partir del fet que la societat s'estructura sobre la base d'un teixit social molt ric i prolífic en associacions i altres entitats similars sense ànim de lucre. Això s'hauria de preveure en el desenvolupament de les vies d'accés i de participació als serveis de comunicació audiovisual públics. Malgrat la complexitat de la trama, els mitjans comunitaris (l'exemple de l'autogestió) demostren dia a dia que, fins i tot sense recursos, es pot donar sortida a totes aquestes aportacions i sensibilitats.

Així mateix, sobretot a Catalunya, hi ha tot un procés de maduració del teixit associatiu que s'ha portat a terme els darrers 10 anys i que els poders i els mitjans públics no han tingut prou en compte. Parlem de l'agrupació en organitzacions de segon i de tercer grau (federacions, confederacions, taules, etc.), i fins i tot entorn de plataformes d'acció. Per tant, considerem que caldria aprofitar-ho per promoure un cert grau d'autoorganització del dret d'accés i la participació social a les televisions i a les ràdios públiques, entenent que una implicació més profunda d'aquests col·lectius és un enriquiment i no pas una càrrega. Un enriquiment des del punt de vista del valor social i de la diversitat, però també des del punt de vista professional, ja que les entitats són les principals coneixedores del seu àmbit d'actuació (ja sigui cultura, sanitat, treball, gènere, infància i joventut, educació, gent gran, consum, etc.).

Recomanacions adreçades als poders públics

- Afavorir el desenvolupament efectiu del dret a comunicar i els drets de la comunicació per promoure que la societat civil organitzada i les diverses entitats que conformen el teixit associatiu puguin desenvolupar una tasca més activa en la configuració i el funcionament dels serveis de comunicació públics de Catalunya.
- Instar els poders públics a desenvolupar reglamentàriament les lleis de l'audiovisual –estatal i autonòmiques– per tal de possibilitar el dret d'accés i de participació de les entitats més representatives– especialment les de segon i de tercer nivell– i també del conjunt de la societat civil organitzada en les programacions dels mitjans públics de l'audiovisual.
- Desenvolupar un reglament que permeti avaluar el seguiment de la participació dels grups socials, polítics i més significatius en la programació en general, i el temps concedit per exercir la funció de control de l'accés.
- Assegurar la participació dels grups i les organitzacions socials que conformen el teixit associatiu català en l'elaboració de la normativa específica del dret d'accés.
- Crear consells assessors als mitjans públics, formats per professionals experts i representants d'entitats de persones usuàries i del món associatiu.
- Vetllar perquè aquests consells siguin operatius, amb competències clares, amb capacitat d'iniciativa i la possibilitat d'elaborar informes preceptius que fomentin la participació social, el dret d'accés i el pluralisme social i polític, per tal de garantir la visibilitat de la societat civil organitzada.
- Promoure que les recomanacions formalment aprovades pels consells de l'audiovisual i els fòrums o les plataformes d'entitats de persones usuàries siguin incorporades als mitjans públics.

- Instar el Govern de la Generalitat a reglamentar els serveis de comunicació audiovisual sense ànim de lucre d'acord amb el que preveu la Llei de la comunicació audiovisual de Catalunya.
- Donar accés a llicències de ràdio i televisió que facilitin l'autogestió de serveis propis de comunicació audiovisual per part de les organitzacions socials i la societat civil organitzada.
- Impulsar, dins de les etapes de l'educació obligatòria, d'acord amb el que preveuen la Llei d'educació de Catalunya i la Llei del cinema de Catalunya, el coneixement del llenguatge audiovisual i la interpretació dels continguts dels mitjans de comunicació audiovisual, entenent aquest aprenentatge –tant teòric com pràctic– com un dret bàsic, cultural i democràtic, del coneixement, la lectura crítica i la intervenció en aquest àmbit tan definitori de les societats desenvolupades.

Recomanacions adreçades especialment a les empreses audiovisuals

- Aprofitar el nombre més elevat de canals i d'espais de difusió de què disposen actualment els serveis de comunicació audiovisual gràcies a les tecnologies digitals per incorporar, en tota la programació, la complexitat social i els programes participatius, garantint el dret d'accés i també la participació en els diversos moments del procés de producció (disseny, guió, gravació i muntatge, i postproducció).
- Elaborar estratègies d'interacció i de col·laboració amb la societat civil organitzada perquè les programacions de ràdio i de televisió de titularitat pública incloguin espais totalment participatius, que incorporin tant la transversalitat com el treball en xarxa. Aprofitar l'expertesa del món associatiu en el disseny de les programacions de contingut social, i aprofitar-ne la vinculació quotidiana amb les necessitats i les inquietuds de la societat civil catalana.
- Reservar espais en les programacions (en franges horàries no residuals) i dissenyar-los conjuntament amb la societat civil organitzada per donar

a conèixer la tasca que fan les entitats i les associacions del denominat “tercer sector” i les iniciatives ciutadanes de tot el territori català.

- Garantir la presència de representants de les associacions i d’altres organitzacions socials implicades cada cop que es parli d’un tema d’interès social (polític, social, cultural, econòmic...).
- Promoure una formació inicial i continuada per als i les professionals dels mitjans públics que vulguin conèixer les possibilitats de treball amb metodologies de producció participatives.
- Establir acords i col·laboracions amb organitzacions especialitzades en metodologies de creació audiovisual participativa per tal de fomentar processos participatius en la producció de programes i continguts.
- Fomentar, en cada mitjà públic i privat, la creació de comissions, integrades per professionals de la comunicació sensibles a promoure més participació social en les diverses programacions i també per representants de diversos àmbits de la societat civil organitzada.
- Afavorir la complementarietat de les funcions que poden desenvolupar els serveis de comunicació públics i comunitaris.

Recomanacions adreçades als i les professionals de la comunicació audiovisual

- Afavorir la participació d’entitats, organitzacions i grups socials com a fonts informatives, però també com a protagonistes dels continguts.
- Facilitar la participació activa d’entitats i de grups socials en els programes participatius o les seccions d’opinió (com ara debats i taules rodones) en qualitat de persones expertes, més enllà dels “opinadors” polítics i professionals.
- Evitar les rutines productives i ampliar els contactes del món associatiu del seu àmbit temàtic/territori, per tal de donar més visibilitat a tots els grups socials.

- Assumir que una major implicació de les entitats i les organitzacions socials en els processos de producció d'informatius i de programes suposa un enriquiment de la tasca professional i no pas una càrrega.

Recomanacions adreçades al món associatiu

- Reclamar el dret d'accés als mitjans de titularitat pública.
- Valorar la importància que tenen les tasques comunicatives per a la projecció del món associatiu i per accedir als mitjans, i fer servir totes les eines a l'abast del teixit associatiu (correus electrònics, xarxes socials, telèfons, serveis comunitaris...) per participar en la preparació prèvia dels programes en l'exercici de la lliure expressió.
- Formar persones dins de cada col·lectiu per tal de conèixer les pautes d'apropament als mitjans i crear, a l'interior del col·lectiu/associació/federació, una comissió de difusió per difondre en els mitjans les respostes/reivindicacions consensuades pels seus membres.
- Intercanviar experiències dins del món associatiu i establir apropaments als mitjans de comunicació audiovisual fent servir l'espai de confluència que representa el Fòrum d'entitats de persones usuàries de l'audiovisual del Consell.
- Reconèixer les bones pràctiques periodístiques en el món associatiu i les iniciatives dels professionals i de les professionals per fer la feina ben feta.
- Demanar la rectificació de les informacions errònies o inexactes que els mitjans de comunicació difonen sobre temes del seu àmbit d'actuació.
- Afavorir fórmules d'organització dins del mateix sector associatiu per obrir vies de col·laboració i canals d'interacció amb els i les professionals dels mitjans de comunicació audiovisual.

- Promoure l'autogestió de serveis de comunicació audiovisual de caire comunitari i aprofitar les iniciatives existents com a espais de confluència i lliure expressió.

EL DRET D'ACCÉS A EUROPA

El dret d'accés es concreta de diverses maneres a les televisions públiques europees. En la pràctica totalitat dels casos, aquest dret està expressament reconegut pels grups polítics i també per les confessions religioses, però només en alguns països es reconeix el dret d'accés dels grups socials.

Cal destacar el cas de la BBC, que no recull en la seva regulació normativa o deontològica el dret d'accés dels grups socials, malgrat que estableix molt especialment els drets de les persones usuàries en aquests casos, com ara la participació en programes o la generació de continguts emesos per antena o allotjats en webs.

Alguns dels models més desenvolupats d'accés social a la radiotelevisió pública a Europa són els que es detallen a continuació:

França

A França, el dret d'accés es concreta mitjançant les emissions d'expressió directa, previstes als *cahiers des charges* dels ens públics de ràdio i de televisió. A més dels partits polítics i dels grups religiosos, el dret d'accés es garanteix als sindicats i als grups professionals. El Conseil supérieur de l'audiovisuel (CSA) s'ha pronunciat reiteradament sobre el dret d'accés a través de les decisions que pren, preveient emissions d'entre dos i cinc minuts de durada. Les organitzacions socials (accedents) són responsables de la *concepció* i de la *realització* de les seves emissions, si bé han de respectar els principis generals de la programació de la ràdio o de la televisió i les normes tècniques exigides per les cadenes. Les despeses de producció de les emissions corresponen a les entitats socials, tot i que s'estableix un límit de finançament a càrrec de les empreses públiques, ja sigui per obligació del seu consell d'administració o pel CSA, a través de les normes establertes al *cahier des charges* de les mateixes societats. Cada grup accedent ha de designar, tenint en compte l'informe preceptiu del ministeri de cultura, un representant formal davant de la societat de difusió audiovisual a fi d'atendre les possibles responsabilitats derivades de l'exercici d'accés.

Itàlia

A Itàlia són subjectes del dret d'accés els partits i els grups polítics, les confessions religioses i els sindicats, les associacions culturals, les associacions cooperatives jurídicament reconegudes, els grups ètnics i lingüístics i d'altres grups d'interès social rellevant. Almenys trimestralment es procedeix a examinar-ne les sol·licituds, se seleccionen accedents i se'n determina el temps d'accés, tant en l'àmbit nacional com local, en funció del pluralisme, l'interès social, cultural i informatiu, i la seva varietat.

Les cadenes estan obligades a satisfer de forma gratuïta les exigències mínimes per produir els programes d'accés, però també es permet la realització autònoma dels espais per part dels accedents, que, en qualsevol cas, han de respectar en els seus continguts els drets constitucionals i, especialment, la dignitat de les persones, la lleialtat i la correcció del diàleg democràtic, i han d'abstenir-se de qualsevol forma de publicitat comercial.

Bèlgica

En el cas de la RTBF (francòfona), les associacions i les fundacions significatives poden sol·licitar al consell d'administració accedir a les denominades *emissions concedides*, la qual cosa els permet comptar amb les instal·lacions, el personal i el material necessaris per realitzar les emissions. En funció de la representativitat, el temps de les emissions concedides pot durar entre quinze minuts i una hora, i pot adoptar diversos formats (documentals, entrevistes, reportatges...). La regulació de les emissions concedides prohibeix que es difonguin continguts il·lícits, però també prohibeix la publicitat encoberta o els productes que no tinguin uns estàndards de qualitat o d'interès. El Consell Consultiu de la RTBF, l'òrgan assessor on hi ha representades les associacions i les fundacions accedents, dictamina sobre les qüestions que se susciten en la concertació i el desenvolupament de les emissions d'accés.

En el cas de la flamenca VRT, es preveu el dret d'accés dels grups ideològics i socioeconòmics, que reben subvencions per sufragar els recursos tècnics i humans que la televisió posa al seu abast.

Portugal

El dret d'accés es reconeix als partits polítics, a les organitzacions religioses, sindicals, professionals i representatives d'activitats econòmiques, així com a d'altres entitats socials d'àmbit nacional, com ara les associacions de defensa del medi ambient i les associacions de consumidors, en funció de la seva representativitat.

Notes finals

1. **L'informe de la Comissió MacBride a l'Assemblea General de la UNESCO** de 1980, *Un solo mundo, voces múltiples: comunicación e información en nuestro tiempo*, afirma: "Las necesidades de comunicación en una sociedad democrática se deben resolver mediante la extensión de derechos específicos tales como el derecho a estar informado, el derecho a informar, el derecho a la privacidad, el derecho a participar en la comunicación pública. Todos ellos son elementos de un nuevo concepto, el derecho a comunicar. En el desarrollo de lo que pudiera llamarse una nueva era de los derechos sociales, sugerimos que se investiguen más a fondo todas las implicaciones del derecho a comunicar" [En línia]. <<http://unesdoc.unesco.org/images/0004/000400/040066sb.pdf>> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

2. Tal com ho assenyala l'article 19 de la Declaració Universal de Drets Humans: "Tota persona té dret a la llibertat d'opinió i d'expressió; aquest dret inclou el de no ser molestat a causa de les pròpies opinions i el de cercar, rebre i difondre les informacions i les idees per qualsevol mitjà i sense límit de fronteres."

3. "Los derechos a la comunicación pueden verse como una creación de las condiciones para el ejercicio completo de la libertad de expresión en una sociedad compleja y mediada, en la cual el poder y el control de los recursos están distribuidos de manera muy desigual. De hecho, la libertad de expresión forma parte del núcleo de los derechos a la comunicación. Sin embargo, la defensa de los derechos a la comunicación va más allá en tanto crea el ambiente en el cual se puede consumir plenamente la libertad de expresión a escala de la sociedad" (Alegre i O'Siochru 2006, 5) [En línia]. <<http://vecam.org/article671.html>> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

L'article 20 de la Constitució espanyola reconeix i protegeix, entre d'altres, els drets següents:

- a) A expressar i difondre lliurement els pensaments, les idees i les opinions mitjançant la paraula, l'escriptura o qualsevol altre mitjà de reproducció.
- b) A la producció i a la creació literària, artística, científica i tècnica.
- c) A la llibertat de càtedra.
- d) A comunicar o a rebre lliurement informació veraç per qualsevol mitjà de difusió. La llei regularà el dret a la clàusula de consciència i al secret professional en l'exercici d'aquestes llibertats.

4. En la declaració de principis "Construir la sociedad de la información: un desafío mundial para el nuevo milenio" de la **Cimera Mundial sobre la Societat de la Informació (Ginebra 2003 - Tunis 2005)** s'assenyala expressament que "la comunicación es un proceso social fundamental, una necesidad humana básica y el fundamento de toda organización social. Constituye el eje central de la sociedad de la información. Todas las personas, en todas partes, deben tener la oportunidad de participar, y nadie debería

quedar excluido de los beneficios que ofrece la Sociedad de la Información”
(2004, 1-2) [En línea].
<http://www.itu.int/wsis/documents/doc_multi.asp?lang=es&id=1161|0>
[Consulta: 13 de juliol de 2012]

BIBLIOGRAFIA

ALEGRE, A.; O'SIOCHRU, S. "Derechos de la comunicación" [En línia]. <<http://vecam.org/article671.html>> [Consulta: 13 de juliol de 2012]. Aquest text és un extracte del llibre d'AMBROSI, A.; PEUGEOT, V.; PIMENTA, D. *Enfoques multiculturales sobre las sociedades de la información*. C & F Éditions, 5 de novembre de 2005. [Consulta: 2 d'octubre de 2010]

CALLEJO GALLEGO, J. "La presencia de la sociedad civil en la televisión pública" [En línia]. *Zer*, vol. 13, núm. 24, pàgines 29-51, 2008. <<http://www.ehu.es/zer/es/autores/javier-callejo-gallego/354>> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

CONSEIL SUPÉRIEUR DE L'AUDIOVISUEL, Pàgina web [En línia]. <http://www.csa.fr/conseil/role/role_csa.php?rub=4> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

CORPORACIÓN RTVE. *Directrices básicas del derecho de acceso* [En línia]. <http://www.rtve.es/archivos/70-4361-FICHERO/DIRECTRICES_ACCESO.pdf> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

CORPORACIÓN RTVE. Procediment per a l'exercici del dret d'accés de grups socials i polítics significatius [En línia]. <<http://www.rtve.es/rtve/derecho-acceso/>> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

CORPORACIÓN RTVE. *Reglamento del derecho de acceso* [En línia]. <http://www.rtve.es/archivos/70-4362-FICHERO/REGLAMENTO_ACCESO.pdf> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

COSTA, P. O. *La crisis de la televisión pública*. Barcelona: Paidós, 1986.

CUMBRE MUNDIAL SOBRE LA SOCIEDAD DE LA INFORMACIÓN. "Declaración de principios de Ginebra. Construir la sociedad de la información: un desafío global para el nuevo milenio" (Ginebra 2003 - Tunis 2005) [En línia]. <http://www.itu.int/wsis/documents/doc_multi.asp?lang=es&id=1161|0> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

Declaració dels drets de l'home i del ciutadà [En línia]. <<http://www.amnistiacatalunya.org/edu/docs/hist-paris-1789.html>> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

Declaració universal dels drets humans [En línia]. <<http://www.parlament.cat/web/serveis-educatius/drets-humans/>> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

FRANCE TÉLÉVISIONS. “La Charte de l’Antenne” [En línia]. <<http://www.francetelevisions.fr/engagements/charte.php>> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

Guia editorial de la CCMA de 2010 [En línia]. <<http://www.ccma.cat/lilibredestil/index-guia-editorial>> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

OFCOM. “Communications Act 2003” [En línia]. <<http://www.ofcom.org.uk/what-is-ofcom/>> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

OFCOM. *The Ofcom Broadcasting Code* [En línia]. Revisat el desembre de 2009 [document PDF], pàg. 23 <<http://stakeholders.ofcom.org.uk/broadcasting/broadcast-codes/broadcast-code/>> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

Pacto Internacional de Derechos Civiles y Políticos, de 16 de diciembre de 1966 [En línia]. <<http://www.derecho.com/l/boe/pacto-internacional-derechos-civiles-politicos-16-diciembre-1966/#A18>> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

Royal Charter for the Continuance of the British Broadcasting Corporation [En línia]. <http://downloads.bbc.co.uk/bbctrust/assets/files/pdf/about/how_we_govern/charter.pdf>

[Consulta: 20 de setembre de 2012]

Statements of Programme Policy 2009-2010 [En línia]. <<http://www.bbc.co.uk/aboutthebbc/statements2009/>> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

UNESCO. “Reunión sobre la autogestión, el acceso y la participación en materia de comunicación” [En línia]. Belgrad: UNESCO, octubre de 1977. <<http://unesdoc.unesco.org/images/0003/000303/030337sb.pdf>> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

UNESCO. “Un solo mundo, voces múltiples. Comunicación e información en nuestro tiempo”. UNESCO, París: Informe MacBride, 1980 [En línia]. <<http://unesdoc.unesco.org/images/0004/000400/040066sb.pdf>> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

Normatives

Constitució espanyola de 1978. Article 20 i apartat 3 de l'article 20 [En línia]. <http://www.parlament.cat/activitat/cataleg/ConstitucioConsolidat_web.pdf> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

Directiva 2007/65/CE, del Parlament Europeu i del Consell, d’11 de desembre de 2007, per la qual es modifica la Directiva 89/552/CEE del Consell sobre la

coordinació de determinades disposicions legals, reglamentàries i administratives dels estats membres relatives a l'exercici d'activitats de radiodifusió televisiva [En línia]. <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:332:0027:0045:ES:PDF>> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

Llei 7/2010, de 31 de març, general de la comunicació audiovisual. [En línia]. <<http://boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2010-5292>>. Articles 4 i 32 [Consulta: 21 de novembre de 2012].

Llei 8/2009, de 28 d'agost, de finançament de la Corporació RTVE [En línia]. <<http://boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2009-13988>> Lletre a de l'apartat 1 de l'article 9 [Consulta: 21 de novembre de 2012].

Llei 11/2007, d'11 d'octubre, de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals [En línia]. <http://www20.gencat.cat/portal/site/portaljuridic/menuitem.d15a4e5dfb99396dc366ec10b0c0e1a0/?vgnnextoid=b85297b5a87d6210VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=b85297b5a87d6210VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default&action=fitxa&documentId=415418&newLang=ca_ES> Articles 16 i 25 [Consulta: 21 de novembre de 2012].

Llei 17/2006, de 5 de juny, de la ràdio i la televisió de titularitat estatal [En línia]. <<http://boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2006-9958>> Apartat 1 de l'article 2, apartat 2 de l'article 3, lletra o de l'apartat 4 de l'article 16 i apartat 3 de l'article 28 [Consulta: 21 de novembre de 2012].

Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya [En línia]. <http://www20.gencat.cat/portal/site/portaljuridic/menuitem.d15a4e5dfb99396dc366ec10b0c0e1a0/?vgnnextoid=b85297b5a87d6210VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=b85297b5a87d6210VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default&action=fitxa&documentId=440333&newLang=ca_ES> Articles: preàmbul, continguts del títol IV, articles 5, 26, 32, 70, apartat 3 de l'article 70 i article 71 [Consulta: 21 de novembre de 2012].

Projecte de decret dels serveis de comunicació audiovisual sense ànim de lucre a Catalunya (sotmès a informació pública el dijous 29 de juliol de 2010, durant un període de 20 dies hàbils, a comptar de l'endemà de la publicació de l'edecte.) [En línia]. <http://www20.gencat.cat/docs/CulturaDepartament/MC/SMC/Documents/Arxius/Decret%20%20serveis%20de%20comunicaci%C3%B3%20audiovisuals%20sense%20%C3%A0nim%20de%20lucre%2021_6_2010.pdf> [Consulta: 13 de juliol de 2012]

Reial decret legislatiu 1/2007, de 16 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris i altres lleis complementàries. [En línia]. <<http://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2007-20555>> [Consulta: 21 de novembre de 2012].

Annex : Exemples d'emissores i televisions que disposen de programes en què hi ha representació de les associacions

Ràdios	Descripció	Exemples
Mataró Ràdio http://www.mataroradio.cat/	Emissora municipal. Més de setanta programes estan gestionats per ciutadans i entitats del municipi, vint-i-quatre dels quals els duen a terme col·lectius socials i culturals.	<p>Per tot el món, gestionat per l'Associació Cultural Musulmana Al-Quaha i l'associació Forjadores de la Vida.</p> <p>Veus silencioses, que afavoreix l'intercanvi i millora l'accessibilitat social de les persones sordes, i Taller d'idees, dedicat a persones en risc d'exclusió social.</p> <p>L'hora de la gent gran, Educació dia a dia, El cafè de la facultat, Les escoles a la ràdio i Joves TV, on es representen els col·lectius de la gent gran i dels joves.</p> <p>5 i la torna, El crit del col·lectiu, Fal·lera gegantera i Mirant amunt, amb contingut dedicat a la cultura i a les tradicions.</p>
Ràdio Trinitat Vella http://www.rtv-fm.com	Emissora associativa.	<p>La cara oculta de la lluna, magazín amb seccions de notícies, esports, entrevistes, biografies i informacions sobre les entitats del barri, amb la particularitat que el fan persones amb discapacitats mentals.</p>
Sants 3 Ràdio http://www.sants3radio.cat	Emissora local de Sants (barri). D'una trentena de programes que emet setmanalment, una tercera part de la programació està gestionada per entitats, amb el suport tècnic dels i de les professionals de l'emissora. També dedica atenció especial a la interculturalitat, amb la participació d'entitats del barri que treballen en immigració i de voluntaris lingüístics. Cal destacar que hi tenen programes propis les comunitats gallega i sikh. La cultura popular està representada en programes setmanals amb colles castelleres i sardanistes, clubs esportius locals, música...	<p>Carrers de Sants permet a l'associació de comerciants del barri interactuar amb els seus veïns, i l'espai cedit setmanalment als Mossos d'Esquadra aplica el principi de policia de proximitat.</p> <p>Sants al dia, informatiu sobre entitats amb menys representativitat.</p>

Annex : Exemples d'emissores i televisions que disposen de programes en què hi ha representació de les associacions

<p>Ràdio l'Escala http://radiolescala.blogspot.com</p>	<p>Emissora municipal. Les entitats més representatives del poble participen en una tertúlia setmanal en què debaten sobre l'actualitat. Hi intervenen tres col·lectius per programa, amb una periodicitat que varia en funció de la seva representativitat.</p>	<p>La Plaça, tertúlia amb participació d'entitats.</p>
<p>Ràdio Arenys http://www.radioarenys.cat</p>	<p>Emissora municipal. Compromesa amb el teixit associatiu, dinamitza especialment els estudiants que treballen diferents programes a l'escola. Altres col·lectius del municipi troben cobertura a la programació del diumenge al matí.</p>	<p>Mediterrània, és un programa d'intercanvi cultural cedit a l'associació de dones marroquines, a les quals ofereix assessorament professional per elaborar el programa.</p>
<p>Ràdio Ona La Torre http://www.ona-latorre.cat/</p>	<p>Emissora municipal. A més de les entitats arrelades al municipi de Torredembarra, com ara la colla castellera, l'associació andalusa o el centre d'estudis, també tenen cabuda a la programació els responsables del CAP de Salut i de la Regidoria de Sostenibilitat.</p>	<p>Pont de Cultura, <i>La màgia de la sardana</i>, <i>Diàlegs</i> o <i>Ensenyament informa</i>, entre d'altres.</p>
<p>Ràdio Tàrrega http://www.radiotarrega.cat</p>	<p>Emissora municipal. Dels 50 col·laboradors de l'emissora, un percentatge significatiu pertanyen a entitats amb programa propi. Les associacions de veïns, la Unió de Pagesos, Càritas, l'Associació de Discapacitats Alba i el Casal de la Gent Gran formen part de la programació quotidiana, juntament amb les escoles.</p>	<p>Càritas a la ràdio, <i>La veu dels veïns...</i></p>

Annex : Exemples d'emissores i televisions que disposen de programes en què hi ha representació de les associacions

<p>COMRàdio http://www.comradio.com/</p>	<p>Ràdio pública de proximitat i de participació amb una visió pròpia de les coses, una ràdio que parla de tu i de tot. Xarxa de més de 140 emissores municipals.</p>	<p>Tots x tots dona a conèixer les experiències transformadores que tenen lloc a Catalunya per mitjà d'entrevistes i debats amb persones implicades en moviments socials. Onescat proporciona un curs de català adreçat a persones que acaben d'arribar a Catalunya que no entenen ni parlen el català. El Consorci per a la Normalització Lingüística en dissenya l'estructura i la programació i COMRàdio proporciona els estudis per fer-hi els enregistraments.</p>
<p>Ràdio 4 http://www.rtve.es/radio/programas/radio-4/</p>	<p>Ràdio Nacional d'Espanya a Catalunya.</p>	<p>Entre hores dona veu a l'Agència Catalana del Consum, l'Oficina del Síndic de Greuges, la Coordinadora d'Usuaris de la Sanitat i l'Associació de Mestres Rosa Sensat. L'Altra Ràdio, especialitzat en telecomunicacions i cultura audiovisual. Cada mes hi participen una quinzena d'institucions i associacions sense ànim de lucre.</p>
<p>Catalunya Ràdio http://www.catradio.cat/programes/1117/Solidaris</p>	<p>Ràdio nacional a Catalunya.</p>	<p>Solidaris dona a conèixer la tasca de les ONG mitjançant els testimonis dels seus cooperants.</p>

Annex : Exemples d'emissores i televisions que disposen de programes en què hi ha representació de les associacions

<p>Ràdio Estel http://www.radioestel.com/</p>	<p>Emissora privada.</p>	<p>Catalunya sense barreres. Part dels continguts del programa s'elaboren amb col·laboracions voluntàries de persones discapacitades. L'objectiu del programa és donar veu als col·lectius en risc d'exclusió especialment fràgils.</p> <p>Grans amics, dedicat a temàtiques relacionades amb persones grans, en col·laboració amb la FATEC i Vida Creixent.</p> <p>Punt org dona veu a les entitats sense ànim de lucre i, juntament amb <i>Fundacions ara i aquí</i>, hi tenen cabuda tot tipus de fundacions, sense discriminar entre les més representatives i les que tenen un pes més petit.</p> <p>Valors a peu del carrer invita entitats socials o persones individuals que destaquin per la seva trajectòria en defensa dels valors.</p>
---	--------------------------	--

Annex : Exemples d'emissores i televisions que disposen de programes en què hi ha representació de les associacions

Televisions	Descripció	Exemples
<p>RTVE http://www.rtve.es/television/programas/</p>	<p>Televisió pública estatal. La CRTVE està explorant una modalitat de participació social molt conduïda per part dels equips directius de la televisió.</p>	<p>Nosotros también tracta els aspectes més sensibles del col·lectiu de discapacitats intel·lectuals: el treball, el lleure i la vida privada. L'objectiu del programa és mostrar i explicar les aportacions d'aquest col·lectiu a la societat. No està en antena, però es pot trobar en línia.</p> <p>En lengua de signos és un programa informatiu que apropa l'actualitat al col·lectiu de persones amb discapacitat auditiva, que a Espanya arriba gairebé al milió.</p> <p>Acción directa és una sèrie documental on cooperants i voluntaris espanyols d'organitzacions no governamentals es converteixen en els protagonistes, guionistes i directors de les seves històries.</p> <p>Destino: España és un viatge, un recorregut pel país, conduït per algun dels estrangers que viuen i treballen entre nosaltres.</p> <p>Para todos La 2, programa d'interès social que compta amb la participació de les persones teleespectadores, intenta aportar idees i conceptes que ajudin els espectadors a entendre i analitzar la realitat del nostre entorn.</p> <p>Aquí parlem, cara a cara entre representants polítics sobre temes de la setmana parlamentària.</p> <p>Babel en TVE és la revista de diversitat a TVE, una mirada plural envers la immigració.</p>

Annex : Exemples d'emissores i televisions que disposen de programes en què hi ha representació de les associacions

<p>TVC http://www.tv3.cat/programes</p>	<p>Televisió pública catalana.</p>	<p>Banda ampla, programa de participació ciutadana on tenen veu totes aquelles persones que tinguin una relació professional, vital o simplement de persona espectadora interessada o encuriosida pel tema de què es tracti. La temporada ha finalitzat i, de moment, sembla que no es tornarà a fer.</p> <p>Blog Europa vol mostrar la realitat social europea mitjançant els ulls d'estudiants catalans de periodisme i de comunicació audiovisual. Els estudiants aprofiten una beca Erasmus a diverses ciutats d'Europa per explicar històries curtes en primera persona sobre la seva experiència europea.</p> <p>Latituds vol donar visibilitat als que impulsen solucions a la pobresa, les injustícies i les guerres del món.</p> <p>Tot un món, programa sobre immigració i interculturalitat realitzat a partir de les experiències personals de les persones migrades i de les persones que treballen des de tots els àmbits de la societat per garantir la normalització de la diversitat cultural i la no-discriminació. També hi col·laboren representants d'associacions.</p> <p>D'aquí d'allà dona veu a diverses persones immigrades per tal que acostin la seva visió del món i de la vida, i les músiques i els artistes de diferents països. El programa pretén personalitzar el fet migratori i donar un espai per a les reflexions de les persones novingudes.</p>
--	------------------------------------	---

Annex : Exemples d'emissores i televisions que disposen de programes en què hi ha representació de les associacions

<p>Lleida TV http://www.segre.com/lltv_inici.html</p>	<p>Televisió privada local.</p>	<p>Mirades. El programa és una coproducció de la cadena del Grup Segre i de l'Ajuntament de Lleida, mitjançant la Regidoria de Drets Civils, Cooperació i Immigració, que distribueix la Xarxa de Televisions Locals.</p> <p><i>Mirades</i> recull històries de la vida quotidiana de persones establertes a Lleida, i s'hi presenten les preocupacions, les vivències i les aportacions de persones d'orígens diversos a la ciutat.</p>
<p>Manresa TV http://www.manresa.tv/</p>	<p>Televisió local.</p>	<p>El Gresol és un programa de televisió que es va començar a emetre el 2009 i que produeix l'associació intercultural Bages per a Tothom. S'emet mensualment mitjançant TVM i YouTube.</p> <p>L'objectiu del programa és donar a conèixer la diversitat cultural que hi ha a Manresa i donar veu a les persones nouvingudes.</p>